

A XIX. század második felének magyar lírája.

Vajda János

„AZ EL NEM ÉRT ÉDEN”

Javasolt feldolgozási idő: 2 óra 10 perc

1. feladat

Olvasd el Reviczky Gyula és Ady Endre alábbi versét!

a) Emeld ki a két vers szerelemfelfogásának hasonlóságait!

*b) Írj rövid (10–15 mondatos) kritikát a két versről, mintha a költők kortársa lennél!
Próbálj minél konkrétabban fogalmazni!*

Reviczky Gyula: Gondoljon a világ akármit

Gondoljon a világ akármit,

Az emberek gunyoljanak;

Büszkébb szívem van, hogysesm értük

Félénken cserben hagyjalak.

Kiket a vak tömeg szokásból

Szépeknek, jóknak ünnepel,

Nem tudnak oly forrón ölelni,

Mint te, midőn hizelkedel.

S a kikre irigykedve néznek

A dőrék, nem oly boldogok,

Mint a minő te vagy szerelmem,

Ha szomjas ajkam csókolod.

Ady Endre: Az én menyasszonyom

Mit bánom én, ha utcasarkok rongya,

De elkisérjen egész a síromba.

Álljon előmbe izzó, forró nyárban:

„Téged szeretlek, Te vagy, akit vártam.”

Legyen kirugdalt, kitagadott, céda,

Csak a szívébe láthassak be néha.

Ha vad viharban átkozódva állunk:

Együtt roskadjon, törjön össze lábunk.

Ha egy-egy órán megtelik a lelkünk:

Üdvöt, gyönyört csak egymás ajkán leljünk.

Ha ott fetrengek lenn, az utcaporba:

Boruljon rám és óvjon átkarolva.

*Óh, áldhatná sorsát akárhány,
Ki most lenéz negédesen,
Ha oly lánykát találna, mint én
Benned találtam, édesem!*

*Tisztító, szent tűz hogyha általéget:
Szárnyaljuk együtt bé a mindenséget.
Mindig csókoljon, egyformán szeressen:
Könnyben, piszokban, szenvedésben, szennyben.
Amiben minden álom semmivé lett,
Hozza vissza Ő: legyen Ő az Élet.
Kifestett arcát angyalarcnak látom:
A lelkem lenne: életem, halálom.
Széztúzva minden kötáblát és láncot,
Holtig kacagnók a nyüzsgő világot.
Együtt kacagnánk végső búcsút intve,
Meghalnánk együtt, egymást istenítve.
Meghalnánk, mondván:
„Bűn és szenny az élet,
Ketten voltunk csak tiszták, hófehérek.”*

2. feladat

Olvasd el Vajda János *A vaáli erdőben* című versét, majd válaszolj a kérdésekre!
(A versszakokat beszámoltuk.)

A vaáli erdőben

1. Odabenn a mély vadonban,
A csalános iharosban,
Félreeső völgy ölében,
Sűrű árnyak enyhelyében;

2. Oh milyen jó volna ottan,
Abban a kis házikóban,
Élni, éldegélni szépen,
Békességben, csöndességben!...

3. Nem törődni a világgal,
A világ ezer bajával.
Meggondolni háborítlan,
Ami immár közelebb van...

4. Illatos hegy oldalában,
A tavaszi napsugárban,
Nézni illanó felhőkbe,
Mult időkbe, jövőidőkbe...

5. És azután, utóvégre,
Észrevétlenül, megérve,
Lehullani önmagától,
A kiszáradt életfárol...

6. S ismeretlen sirgödörbe'
Elalunni mindörökre...
S ott egyebet mit se tenni,
Csak pihenni, csak pihenni...

1. Keresd ki versszakonként, milyen természeti képek festik le a lírai én vágyott környezetét! Mely képek nem illenek hangulatukban a többihez?

2. Melyik a vers nyelvtani főmondata, ha a verset egyetlen körmondatnak tekintjük? Miért éppen ez?

3. Mely szavak bizonyítják a versben, hogy a megrajzolt táj távol van a lírai éntől? Milyen szófajú szavak ezek?

4. A versben feltűnő az igék hiánya. Milyen szófajú szavak helyettesítik őket? Írj rájuk példát is!

5. A mai helyesírásunk állapota szerint több súlyos hiba is van a versben. Keresd meg és javítsd ki őket!

6. Mi lehet az oka, hogy az utolsó versszakban az elaludni szó helyett „elalunni” szerepel?

7. Mi bizonyítja, hogy dalformáról van szó?

8. Mit gondolsz, mi lehet a szerepe a versben megjelenő három pontnak (...)?

9. Melyik versszakban jelennek meg fogalmilag a meditációra utaló szavak? Melyek ezek?

10. Mely szavak bizonyítják, hogy a lírai én névtelenségre vágyik? Keresd ki őket!

3. feladat

Olvasd el Vajda János *Húsz év múlva* című versét, majd válaszolj a kérdésekre!

Húsz év múlva

(Gina emlékkönyvébe)

1. *Mint a Montblanc csucsán a jég,*

Minek nem árt se nap, se szél,

Csendes szívem, többé nem ég;

Nem bántja újabb szenvedély.

2. *Körültem csillagmiriád*

Versenyt kacérkodik, ragyog,

Fejemre szórja sugarát;

Azért még föl nem olvadok.

3. *De néha csöndes éjszakán*

Elálmodozva, egyedül –

*Mult ifjuság tündér taván
Hattyúi képed fölmerül.*

4. *És ekkor még szívem kigyúl,
Mint hosszú téli éjjelen
Montblanc örök hava, ha túl
A fölkelő nap megjelen...*

1. Mit gondolsz, mit fejezhet ki a cím?

2. Hogyan hívjuk a cím alatt megjelenő zárójeles szövegrészt (*Gina emlékkönyvébe*)?

3. Milyen érzéseket kelt benned a vers végén a három pont?

4. Milyen természeti képek jelennek meg a versben? Keresd ki őket versszakonként!

5. Mit jelent szó szerint a 2. versszakban a „csillagmiriád” szó? Mi lehet a képletes, metaforikus jelentése?

6. Milyen költői alakzat a „csillagmiriád” kifejezés?

7. Milyen mondatrészi szerepet tölt be az 1. versszakban a „szívem” előtt a „csöndes” szó? Mivel tudnád indokolni a válaszodat?

8. Hogyan jellemezhető szerinted a lírai én magatartása a versben? Indokold a válaszodat!

9. Mivel tudnád igazolni, hogy a 3. versszak váltást, fordulatot jelent a versben?
Mi lehet ennek a szerepe?

10. Milyen szerkezetű a vers? Igazold a válaszodat!
